

Załącznik
do uchwały nr .....
Rady Miejskiej w Świdnicy
z dnia .....

Urząd Miejski w Świdnicy

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miasto Świdnica na 2021 r.

Opracowanie:

Urząd Miejski w Świdnicy - Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych

SPIS TREŚCI

I.	Wprowadzenie	str. 3
II.	Diagnoza	str. 4
1.	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Świdnica na lata 2019-2025	str. 4
2.	Diagnoza uzależnień oraz przemocy w Gminie Miasto Świdnica raport z 2020 r.	str. 5
1)	Problem alkoholowy	str. 5
2)	Problem nikotynowy	str. 7
3)	Problem narkotykowy	str. 8
4)	Problem przemocy	str. 10
5)	Korzystanie z urządzeń elektronicznych	str. 13
3.	Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród sprzedawców w Gminie Miasto Świdnica	str. 15
1)	Badania przeprowadzone w diagnozie uzależnień oraz przemocy	str. 15
2)	Sprawozdanie z przebiegu badań wśród właścicieli oraz personelu punktów sprzedaży alkoholu	str. 15
4.	Podsumowanie	str. 17
III.	Prawo lokalne w zakresie ograniczania dostępu do napojów alkoholowych	str. 19
IV.	Zasoby instytucjonalne i pozarządowe w zakresie profilaktyki	str. 21
V.	Działalność Miejskiej Komisji d.s. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA) i zasady jej wynagradzania	str. 21
V.	Cele i zadania	str. 22
1.	Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.	str. 23
2.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.	str. 23
3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym zajęć pozalekcyjnych	str. 24
4.	Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.	str. 25
5.	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 ¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.	str. 26
6.	Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.	str. 26
VI.	Harmonogram realizacji i źródła finansowania	str. 27
VII.	Monitorowanie i sprawozdawczość	str. 27

I. Wprowadzenie

Uzależnienia stanowią jeden z najpoważniejszych problemów społecznych, których destrukcyjny zasięg obejmuje szereg rozmaitych obszarów funkcjonowania. Szkody niesione przez ten rodzaj choroby mogą mieć między innymi wydźwięk społeczny, zdrowotny, czy też finansowy, a sam proces leczenia uzależnień jest procesem długotrwałym i ciężkim.

Jednym z obszarów w szczególności dotykanych przez uzależnienie jest sfera funkcjonowania społecznego, zarówno osoby uzależnionej jak i jej najbliższego środowiska. Uzależnienie bliskiej osoby od substancji psychoaktywnych lub środków je zawierających, w tym alkoholu, narkotyków wywiera negatywny wpływ na pozostałych członków rodziny, zarówno dorosłych jak i dzieci, powodując problemy zdrowotne, psychologiczne, społeczne i materialne. Dotkliwą konsekwencją życia z osobą uzależnioną może być współuzależnienie.

Trudna jest sytuacja dzieci wychowujących się w rodzinie z takimi problemami, które zakłócają prawidłowy rozwój dziecka, zarówno poznawczy, emocjonalny, jak i społeczny. Dzieci z rodzin dysfunkcyjnych doświadczają traumatycznych sytuacji, w tym przemocy ze strony rodziców, które zagrażają ich bezpieczeństwu i zdrowiu. Mają też problemy z przystosowaniem się do środowiska zewnętrznego, czują się gorsze, bezwartościowe, nie potrafią zaufać i nawiązać pozytywnych relacji z innymi ludźmi. W rodzinie dysfunkcyjnej brakuje wzorców, norm i systemu wartości przekazywanych dzieciom w procesie ich wychowywania. Część osób, które wychowały się w takich rodzinach, wynosi z nich doświadczenia, które w znacznym stopniu zakłócają ich funkcjonowanie w życiu dorosłym.

Używanie środków psychoaktywnych w Polsce, podobnie jak i w innych krajach europejskich, współwystępuje z przestępczością, z wypadkami drogowymi oraz z zakłócaniem porządku i spokoju publicznego.

Z konsumpcją w/w substancji wiąże się wiele zagrożeń. Niezależnie od tego jaki jest powód, osoby sięgające m.in. po alkohol, narkotyki muszą liczyć się z konsekwencjami. Niektóre szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym są odwracalne, ale z niektórymi takie osoby będą żyły przez lata. Policzalne negatywne koszty ich spożywania są duże i obejmują m.in. choroby i urazy, wypadki, przestępczość i obniżoną produktywność. Istotną część kosztów jest jednak bardzo trudna do oszacowania. Wśród nich wymienia się: spadek jakości życia, cierpienie rodzin, zły wpływ na wychowanie dzieci, cierpienie ofiar wypadków drogowych i przestępstw, ubóstwo, degradacja i wykluczenie społeczne.

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu oraz przeciwdziałaniem narkomanii należy do zadań własnych gminy i jest realizowane w postaci gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii, uchwalanych corocznie przez rady gmin.

Programy profilaktyki tworzone są na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Kolejnym aktem prawnym, w oparciu o który realizowane są działania w zakresie profilaktyki uzależnień jest Narodowy Program Zdrowia.

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miasto Świdnica na 2021 rok stanowi część „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Świdnica na lata 2019-2025 i kierowany jest do wszystkich mieszkańców Świdnicy, a adresatami poszczególnych działań są grupy odbiorców, dla których dostosowywany jest charakter tych działań, w zależności od potrzeb.

II. Diagnoza

Diagnoza jest podstawą do wyznaczania priorytetów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i innych uzależnień o zasięgu lokalnym. Formułując diagnozę w tym zakresie wykorzystano dane z I etapu tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Świdnica na lata 2019-2025, Diagnozy uzależnień oraz przemocy w Gminie Miasto Świdnica- raport badań zrealizowanych w 2020 r oraz sprawozdania z przebiegu badań zrealizowanych w 2020 r. wśród właścicieli i personelu punktów sprzedaży alkoholu.

1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Świdnica na lata 2019-2025

W ramach etapu diagnozowania na potrzeby Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miasto Świdnica na lata 2019-2025 przeprowadzono analizę dostępnych danych statystycznych (dane GUS oraz dane gromadzone przez różne instytucje), badanie ankietowe wśród mieszkańców Gminy Miasto Świdnicy, zwanej dalej Miastem, analizę silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń, warsztaty problemowe oraz wywiady. W ramach wymienionych działań, wielokrotnie podnoszono problem alkoholizmu i narkomanii. Powyższe spostrzeżenia znalazły potwierdzenie również w wynikach badań ankietowych. Z badań tych wynika, że dla ponad 35% respondentów alkoholizm należy do najczęściej występujących problemów społecznych w Świdnicy. Wagę problemu potęguje fakt, że uzależnienia mogą prowadzić do wykluczenia społecznego. Powyższą opinię podzieliło ponad 38% ankietowanych mieszkańców. Należy także podkreślić, że pomimo prowadzonych przez władze lokalne działań ponad 41% ankietowanych uważa, że liczba nietrzeźwych mieszkańców Miasta wzrasta (nieznacznie lub znacznie). Dalsze 39% badanych uznało, że liczba nietrzeźwych mieszkańców nie uległa zmianie. Tylko 20% respondentów dostrzega pozytywne zmiany w niniejszym zakresie.

Szczególnie niebezpieczne jest występowanie problemu uzależnień od alkoholu i środków odurzających wśród młodzieży szkolnej. Z badań ankietowych wynika, że wśród mieszkańców Miasta dominuje przekonanie o nieznacznym wzroście liczby nietrzeźwej młodzieży szkolnej. Twierdziło tak ok. 38% ankietowanych. Dla 35% badanych liczba ta jest stała, a 17% respondentów uważa, że skala niniejszego zjawiska uległa zmniejszeniu.

Jednocześnie 26% ankietowanych było świadkami sprzedaży alkoholu osobom nieletnim. Z niniejszych danych wynika, że nadal istnieje relatywnie duża akceptacja dla spożywania alkoholu przez osoby nieletnie. W badaniach ankietowych mieszkańcy Miasta zwrócili również uwagę na występujący problem uzależnienia mieszkańców od środków psychoaktywnych. W opinii mieszkańców dominuje przekonanie, że skala problemu pozostaje bez zmian (37% badanych) lub nawet nieznacznie wzrasta (34%). Podobnie oceniają mieszkańcy sytuację występującą wśród młodzieży szkolnej. Ok. 34% ankietowanych uznaje, że zjawisko sięgania po środki psychoaktywne przez młodzież szkolną pozostaje na stałym poziomie, a 32% respondentów twierdzi, iż następuje w tym zakresie nieznaczny wzrost. Warto również podkreślić, że przeszło 14% ankietowanych dostrzega znaczny wzrost analizowanych, negatywnych zachowań. Jednocześnie uzależnienia mogą prowadzić do wystąpienia lub eskalacji zjawiska przemocy w rodzinie. Z badań ankietowych wynika, że ponad 19% respondentów zna przypadki występowania w najbliższym otoczeniu przemocy w rodzinie, a dalsze 39% badanych o takich przypadkach słyszała. Powyższe dane prowadzą do wniosku, że przemoc w rodzinie nadal stanowi poważny problem, którego rozwiązanie wymaga podjęcia wielokierunkowych działań.

2. Diagnoza uzależnień oraz przemocy w Gminie Miasto Świdnica- raport z 2020 r.

1) P R O B L E M A L K O H O Ł O W Y

- Problem alkoholowy z perspektywy dzieci

Uczniowie ze szkół znajdujących się na terenie Miasta wypełnili 521 kwestionariuszy ankiet. W badaniu diagnozującym problemy społeczne przewagę miały dziewczynki. Stanowiły one 56% ogółu, zaś chłopcy wypełnili 44% kwestionariuszy.

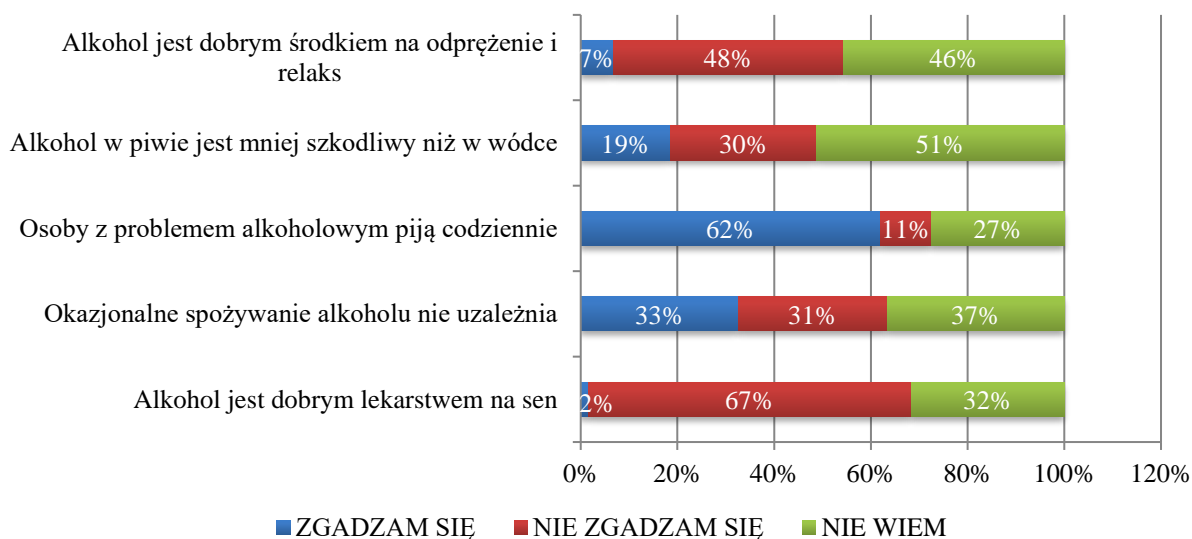
Zgodnie z przeprowadzonymi badaniami ustalono, że kontakt z alkoholem miał blisko co ósmy uczeń, tj. 12% badanych. W grupie osób, które zadeklarowały sięgnięcie po alkohol, większość stanowili uczniowie, którzy spożywali go jednokrotnie (7%) oraz kilka razy (4%). 1% badanych piło alkohol wiele razy lub robi to regularnie. Uczniowie, którzy spożywali alkohol zostali poproszeni o określenie, w jakim wieku pierwszy raz po niego sięgnęli. Odpowiedzi respondentów były następujące: 33 osoby wskazały na 11-13 lat (52%), 22 osoby na 14-16 lat (34%), 7 osób na mniej niż 10 lat (11%), natomiast jeden uczeń na 17-18 lat (2%).

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że nastolatki ze szkół na terenie Miasta najczęściej sięgali po piwo -49 osób, (78%), ale znaczny odsetek wskazał również na szampana 25 osób (40%), wino 21 osób, (33%) i wódkę 18 osób (29%). Jednocześnie możemy zauważyć, że po likier i nalewkę sięgnęło 11 osób (17%), natomiast po whisky 10 osób (16%).

Badania wykazały, że spośród uczniów, którzy spożywali alkohol, zdecydowana większość nie doświadczyła w związku z tym żadnych przykrych konsekwencji- 54 osoby, (86%). Wśród deklarowanych negatywnych doświadczeń najczęściej odpowiedzi padło na problemy rodzinne - 6 osób (10%). Na problemy z policją, kłótnię lub bójkę oraz pogorszenie relacji koleżeńskich wskazały po 3 osoby (5%), z kolei na wypadek lub uszkodzenie ciała, problemy w szkole i problemy finansowe – po 2 osoby (3%).

W ramach badań uzyskano również informację o sposobie otrzymania/zdobycia alkoholu przez uczniów. Na podstawie deklaracji badanych można stwierdzić, że ankietowani najczęściej dostawali go do spróbowania od rodziców- 28 osób (47%) lub byli nim częstowani- 23 osoby (38%). Na dalszym miejscu pod względem liczby wskazań znalazło się dostanie alkoholu od starszych kolegów- 7 osób (12%). Najmniej uczniów stwierdziło, że podkraść alkohol rodzicom, poprosiło kogoś o kupno -5 osób (8%) lub kupiło go samemu- 6 osób (10%). W odpowiedzi „inne” pojawiły się odpowiedzi mówiące o przypadkowym spożyciu alkoholu.

Wykres 1. Ocena młodzieży czy zgadzasz się z poniższymi stwierdzeniami:

- Problem alkoholowy z perspektywy osób powyżej 18 roku życia

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie Miasta wzięło udział 517 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu zdecydowaną przewagę stanowili mężczyźni – 72% ogółu.

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia do alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Co piąty badany odpowiedział że sięga po alkohol kilka razy w tygodniu (20%), 15% respondentów – raz w tygodniu, 30% – kilka razy w miesiącu, 5% – raz w miesiącu, natomiast 19% – kilka razy w roku. Codzienne spożywanie alkoholu zadeklarował blisko co dziesiąty badany mieszkaniec, natomiast abstynencję wskazało zaledwie 3% mieszkańców. Wśród osób, które deklarowały spożywanie napojów alkoholowych (501 ankietowanych) wskazało, że najczęściej sięgają po piwo- 236 osób (47%), po wódkę - 219 osób (44%) oraz whisky- 151 osób (30%). Nieco mniej popularne w wyborze dorosłych mieszkańców jest wino- 115 osób (23%), Natomiast po alkohol własnej roboty sięga- 75 osób, (15%), nalewki- 59 osób (12%), likiery - 47 osób (9%) oraz alkohol spoza legalnego źródła -14 osób (3%).

Mieszkańcy deklarujący spożywanie alkoholu zostali poproszeni o wskazanie z jakich powodów po niego sięgają. Większość respondentów jako powód podała picie dla towarzystwa- 213 osób (43%), „bo lubię jego smak”- 113 osób (23%), „chęć lepszej zabawy”- 175 osób (35%) oraz „by złagodzić stres” -164 osoby (33%). W dalszej kolejności badani wskazywali na przyczyny takie jak: wpływ znajomych- 93 osoby (19%) oraz chęć zapomnienia o problemach - 62 osoby (12%). Na podstawie deklaracji badanych możemy stwierdzić, że ponad połowa mieszkańców nigdy nie pracowała w stanie nietrzeźwości- 332 osoby (67%). Do takiego zachowania przyznał się co trzeci badany (33%), wśród których 121 ankietowanych (24%) stwierdziło, że miało to miejsce raz, w przypadku 31 osób (6%) zdarzało się to sporadycznie, natomiast 17 osobom zdarza się to często (3%). Większość respondentów zadeklarowało, że nigdy nie kierowało pojazdem w stanie nietrzeźwości - 433 osoby (87%), na uwagę zasługuje jednak fakt, że 38 osobom (8%) zdarzyło się to raz, 19 badanych (4%) zdarza się to sporadycznie, natomiast 8 osobom (2%) – zdarza się to często. Jak wynika z zebranych danych, 38% respondentów było świadkiem prowadzenia pojazdu przez osoby nietrzeźwe. Spośród nich 21% badanych wskazało na odpowiedź „rzadko”, 14% stwierdziło, że było tego świadkiem czasami, 3% - często, natomiast 1% - bardzo często.

Jedno z badań miało na celu wykazać wpływ spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wśród niektórych mieszkańców Miasta, występuje brak świadomości w tym zakresie. Odpowiedź „nie wiem” zaznaczyło aż 21% badanych, natomiast zdecydowana większość stwierdziła, że picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka (77%). Wśród badanych 2% uważa, że picie alkoholu w ciąży nie ma wpływu na rozwój dziecka.

Dorośli mieszkańcy zostali również poproszeni o określenie, czy zauważyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy na terenie swojej miejscowości, kobiety w ciąży spożywające alkohol. Do bycia tego świadkiem przyznało się aż 59% respondentów, w tym 32% było obserwatorem takiej sytuacji rzadko, 26% - czasami, 1% - często, natomiast kolejny 1% bardzo często. Z deklaracji badanych wynika, iż spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat na terenie Miasta maleje według 3% osób, a jest stałe w opinii 16%. Na wzrost spożycia alkoholu wskazało 27%, a ponad połowa badanych nie umiała tego określić (55%).

Powyższe badania potwierdziły, że dzieci już na etapie 10 roku życia miały kontakt z alkoholem. Najpopularniejszym napojem alkoholowym było piwo. Wielu uczniów spróbowało go jednokrotnie i zostało poczęstowanych lub dostało do spróbowania od rodziców. Warto mieć na uwadze, że część uczniów nie ma świadomości o szkodliwości alkoholu i uznaje go za łatwo dostępny. Badania wykazały również, że zdecydowana większość mieszkańców deklarowała spożywanie alkoholu z częstotliwością picia ryzykownego oraz szkodliwego. Ponadto duża część

badanych mieszkańców wykonywała obowiązki służbowe pod wpływem alkoholu lub była świadkiem takiej sytuacji. Badania wykazały również brak wiedzy o szkodliwości picia w ciąży oraz tematyki FAS.

2) PROBLEM NIKOTYNOWY

- Problem nikotynowy z perspektywy dzieci

Z deklaracji dzieci wynika, że kontakt z papierosami miało 10% ankietowanych, w tym 5% sięgnęło po nie jednokrotnie, 3% - kilka razy, 1% - wiele razy, natomiast kolejny 1% badanych dzieci stwierdziło, że pali papierosy regularnie/codziennie.

Wśród 53 osób które zadeklarowało palenie papierosów, przed 10 rokiem życia sięgnęło 7 badanych (14%), 29 osób miało wówczas 11-13 lat (55%), a 17 uczniów 14-16 lat (31%). Spośród wszystkich respondentów, którzy zadeklarowali, że palili papierosy w tym okresie czasu – 6 osób sięgnęło po wyroby nikotynowe 1-2 razy (11%), 1 ankietowany 3-4 razy (2%), natomiast 7 osób więcej niż 10 razy (13%). Pozostali badani nie palili papierosów w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie -39 osób (74%).

Zbadaniu poddana została również częstotliwość palenia przez uczniów e-papierosów. Z deklaracji respondentów wynika, że po elektroniczne papierosy sięgnęło 15% ankietowanych, w tym 6% paliło je jednokrotnie, 5% - kilka razy, 2% - wiele razy, natomiast 1% zadeklarował regularne/codziennie palenie.

Spośród odpowiedzi 77 ankietowanych wynika, że po elektroniczne papierosy sięgnęło 22 badanych (29%), wśród których 9 osób miało z nimi bezpośredni kontakt 1-2 razy (12%), 2 osoby 3-4 razy (3%), natomiast 11 uczniów paliło je więcej niż 10 razy (14%).

Wykres 2. Badanie młodzieży w zakresie częstotliwości palenia papierosów w ciągu ostatnich 30 dni

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie paliłem/am papierosów w ciągu ostatnich 30 dni	74%	39
1 – 2 razy	11%	6
3 – 4 razy	2%	1
5 – 10 razy	0%	0
więcej niż 10 razy	13%	7

- Problem nikotynowy z perspektywy osób powyżej 18 roku życia

Zweryfikowanie skali palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców Miasta, wykazało że papierosy pali ponad połowa mieszkańców (59%), przy czym 9% sięga po nie kilka razy w roku, 7% kilka razy w miesiącu, kolejny 7% - kilka razy w tygodniu, 2% - raz w tygodniu, natomiast co trzeci mieszkaniec pali codziennie (35%).

Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że większość osób nie wie ile dziennie papierosów wypala, ponieważ nie liczy ich ilości-135 osób (45%). 42 osoby (14%) nie wiedzą, ponieważ nie palą codziennie, 34 respondentów (11%) deklaruje, iż sięga po papierosa mniej niż 5 razy w ciągu dnia, 48 osób (16%) między 6 a 15 razy, 43 osoby (14%) wypalają dziennie między 16 a 25 sztuk, natomiast jedna osoba pali więcej niż 25 sztuk papierosów dziennie.

Kolejne pytanie zadane respondentom dotyczyło palenia elektronicznych papierosów. Zebrany materiał badawczy wykazał, że e-papierosy pali co czwarty dorosły mieszkaniec, w tym 12% - kilka razy w roku, 1% - raz w miesiącu, 4% - kilka razy w miesiącu, 1% - kilka razy w tygodniu, natomiast 10% - codziennie.

Wyniki badań wykazały, że uczniowie sięgają również po wyroby nikotynowe. Połowa uczniów, która deklaruwała sięgnięcie po papierosy, zrobiła to wielokrotnie, co może skutkować uzależnieniem. Wśród dorosłej grupy badanych co trzeci mieszkaniec deklaruwał uzależnienie od wyrobów nikotynowych. Badania wykazały, że mieszkańcy palą duże ilości papierosów, a spora grupa jednocześnie nie zdaje sobie sprawy z ich szkodliwości. Ponad połowa osób palących nigdy nie próbowała zerwać z nałogiem.

3) P R O B L E M N A R K O T Y K O W Y

- Problem narkotykowy z perspektywy dzieci

Zażywanie narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych to kolejny obszar poddany analizie. W celu dogłębnej analizy tego problemu respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Wśród uczniów, którzy sięgnęli po środki psychoaktywne, tj. 3%, w tym 1% zażywało je jednokrotnie, kolejne 1% robiło to kilka razy, a następnym 1% zażywa narkotyki regularnie/codziennie.

Podczas realizacji badań, określony został również wiek inicjacji narkotykowej uczniów, którzy mieli kontakt z tego typu substancjami. Większość respondentów przyznało, że po narkotyki, dopalacze lub inne środki psychoaktywne sięgnęło po raz pierwszy w wieku 11-13 lat- 3 osoby (38%) lub mając mniej niż 10 lat- 3 osoby (38%), natomiast 2 osoby miały wówczas 14-16 lat (25%). Najpopularniejsze substancje wśród uczniów z Miasta to: marihuana lub haszysz-6 osób (75%), LSD- 4 osoby (50%) oraz dopalacze- 4 osoby (50%). Po 3 wskazania padły na grzyby halucynogenne, kokainę, amfetaminę, ekstazy, mefedron oraz metamfetaminę, natomiast po 2 osoby zażywały sterydy anaboliczne, substancje wziewne oraz leki w celu odurzenia się.

Wykres 3. Rodzaj substancji zażywanych przez młodzież.

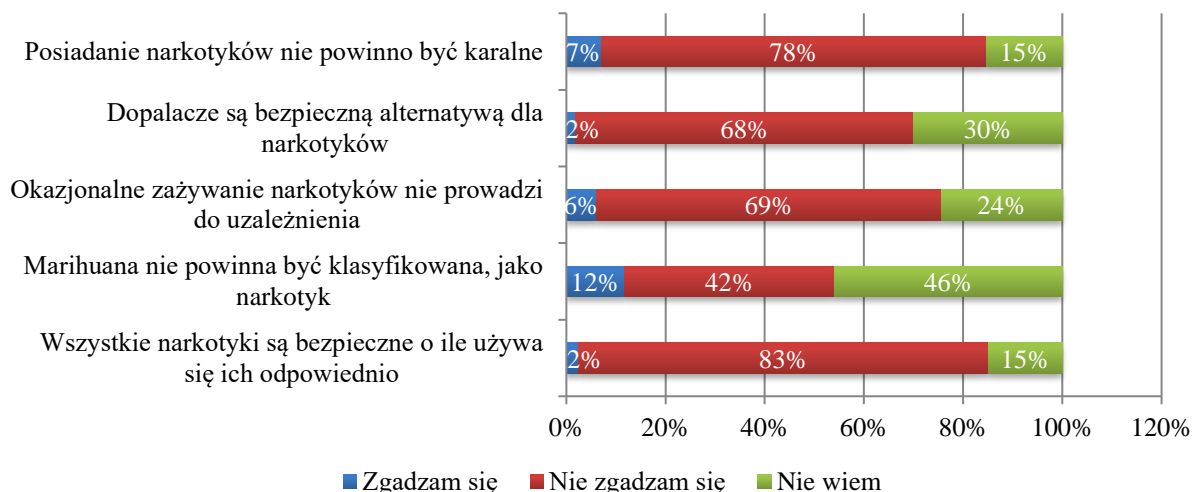
Odpowiedź	%	Liczba odp.
marihuana lub haszysz	75%	6
LSD	50%	4
dopalacze	50%	4
grzyby halucynogenne	38%	3
kokaina	38%	3
amfetamina	38%	3
ekstazy	38%	3
mefedron	38%	3
metamfetamina	38%	3
substancje wziewne	25%	2
sterydy anaboliczne	25%	2
leki w celu odurzenia	25%	2
inne	25%	2

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W ostatnim pytaniu dotyczącym zażywania narkotyków i dopalaczy zapytano o motyw ich zażywania. Najczęstszą odpowiedzią była ciekawość- 5 osób (63%), natomiast najrzadziej uczniowie wskazywali na chęć dobrej zabawy, chęć bycia modnym oraz zaimponowanie w towarzystwie. Wśród innych powodów jeden z uczniów zaznaczył, że powodem zażywania narkotyków jest „nieradzenie sobie z problemami”.

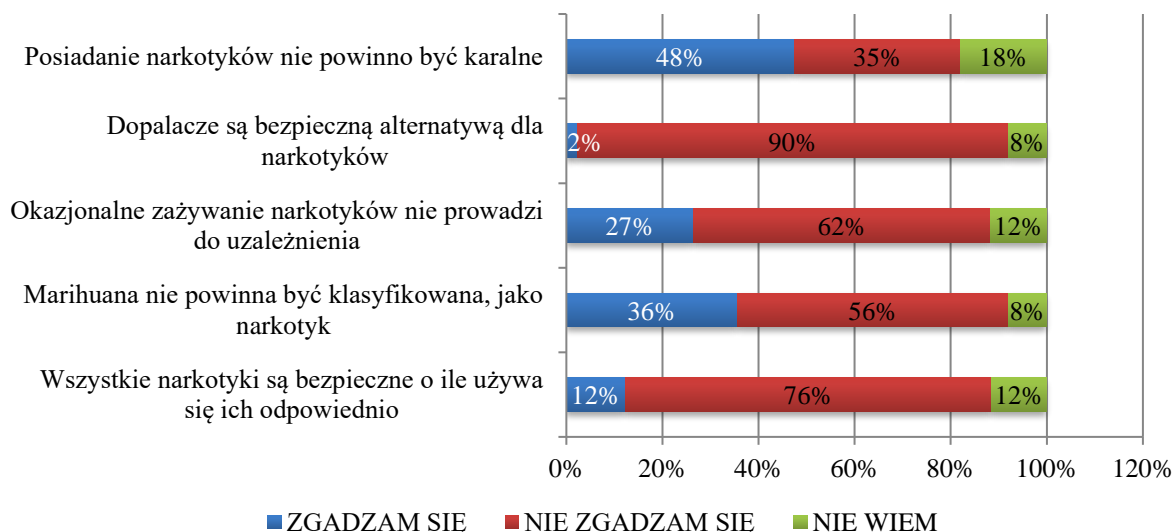
Wykres 4. Ocena młodzieży czy zgadzasz się z poniższymi stwierdzeniami.

- Problem narkotykowy z perspektywy osób powyżej 18 roku życia

Wśród dorosłych mieszkańców Miasta, sięgnięcie po tego typu substancje zadeklarowało 14% badanych, w tym 6% zażywało je jednokrotnie, kolejnych 6% - kilka razy w roku, natomiast 1% - kilka razy w miesiącu. Na podstawie potwierdzających odpowiedzi respondentów możemy stwierdzić, że najpopularniejszymi substancjami spożywanymi przez dorosłych mieszkańców Miasta jest marihuana – sięgnęły po nią 52 osoby (73%). Na drugim miejscu pod tym względem znalazła się amfetamina – 14 osób (20%), z kolei na trzecim środki nasenne – 10 osób (14%). 6 odpowiedzi padło na mefedron (8%), 5 na leki w celu odurzenia się (7%), 3 na kokainę (4%), natomiast pojedyncze odpowiedzi na LSD, grzyby halucynogenne, ekstazy, sterydy anaboliczne i dopalacze. Dorośli mieszkańcy, którzy wcześniej zadeklarowali spożywanie narkotyków, dopalaczy lub innych substancji psychoaktywnych zostali poproszeni również o określenie, czy doznali w związku z tym jakichś przykrych konsekwencji. Doświadczenia tego typu ma za sobą 19 osób (83%), które kolejno doświadczyły: problemów w pracy-7 osób (10%), problemów ze zdrowiem- 3 osoby (4%), problemów finansowych-3 osoby (4%) oraz wypadku lub uszkodzenia ciała 1osoba (1%).

Wykres 5. Ocena dorosłych w zakresie: czy zgadzasz się z poniższymi stwierdzeniami.

Powyższe badania wskazują, że wśród badanej grupy uczniów, problem pod kątem środków psychoaktywnych jest znikomy. Zdecydowana większość uczniów nie miała doświadczenia związanego z ich używaniem. Niewielka część badanych uczniów nie ma świadomości na temat ich szkodliwości oraz deklaruje ich łatwą dostępność na terenie Miasta. Wyniki badań wśród dorosłych mieszkańców wykazały niepokojący fakt, że duża część badanych mieszkańców uważa środki psychoaktywne za mało szkodliwe. Co dziewiąty mieszkaniec zna miejsca gdzie można je kupić.

4) P R O B L E M P R Z E M O C Y

- Problem przemocy z perspektywy dzieci

Zjawisko przemocy wśród dzieci i młodzieży to kolejny obszar poddany analizie. Spytano uczniów czy zdarzyło im się doświadczyć przemocy. Twierdząco odpowiedział co czwarty ankietowany, tj. 26%. Wśród tej grupy dzieci zbadano też, jakie osoby stosowały wobec nich przemoc. Na podstawie udzielonych odpowiedzi możemy stwierdzić, że ankietowani najczęściej doświadczali przemocy ze strony kolegów ze szkoły, przyznało to 70 osób, (56%) . Znaczna część respondentów wskazała również na znajomych- 26 osób (21%) oraz rodzeństwo- 24 osoby (19%). Doświadczenie przemocy ze strony rodziców zadeklarowała najmniejsza część badanych – 11 odpowiedzi padło na tatę (9%), a 7 na mamę (6%). Wśród innych odpowiedzi wymieniono: byłego ojczyma, obce osoby, rówieśników ze szkoły oraz starszych uczniów.

W zakresie rodzaju doznawanej przemocy możemy zauważyć, że: przemocy psychicznej doświadczyło 97 uczniów (80%), przemocy fizycznej doświadczyło 66 uczniów (55%), przemocy seksualnej doświadczyło 15 uczniów (12%), zaniedbania doświadczyło 6 uczniów (5%).

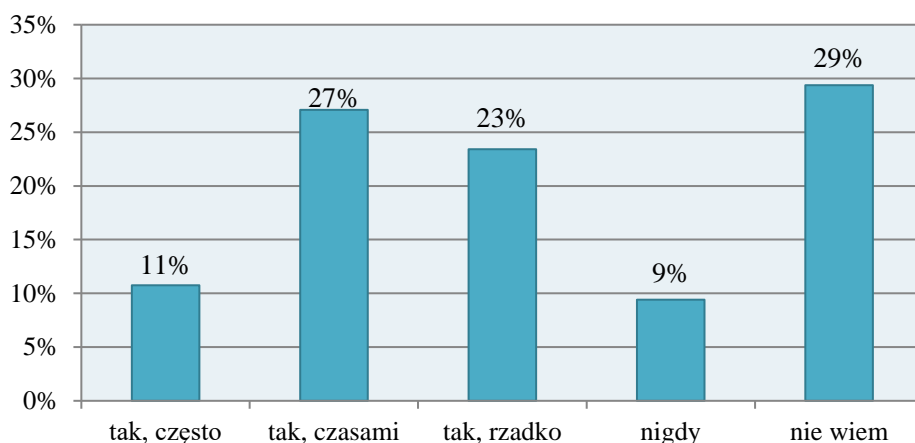
Wykres 6: Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś cię przezywał, groził ci, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	80%	97
ktoś cię bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	55%	66
ktoś dotykał cię w miejsca, w które sobie tego nie życzyłeś/aś, ktoś mówił o twoim ciele w sposób który cię zawstydział itp.)	12%	15
nie miałeś/aś zapewnionej opieki kiedy byłeś/aś chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów kiedy miałeś/aś problemy, dostawałeś/aś zbyt mało jedzenia dlatego przez dłuższy czas byłeś/aś głodny/a itp.	5%	6

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejne badanie dotyczyło tego, czy kiedykolwiek doszło do sytuacji, w której to oni zastosowali przemoc wobec innych osób. Niepokojący jest fakt, że do takiego zachowania przyznał się co czwarty badany (25%). Obraz jaki wyłania się z badania to znaczny odsetek uczniów deklarujących występowanie w swojej szkole przemocy – przyznała to ponad połowa respondentów (61%). Z udzielonych przez 23% uczniów odpowiedzi wynika, że zdarzenia takie w ich szkole mają miejsce rzadko, według 27% - czasami, a zdaniem 11% - często.

Wykres 7. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

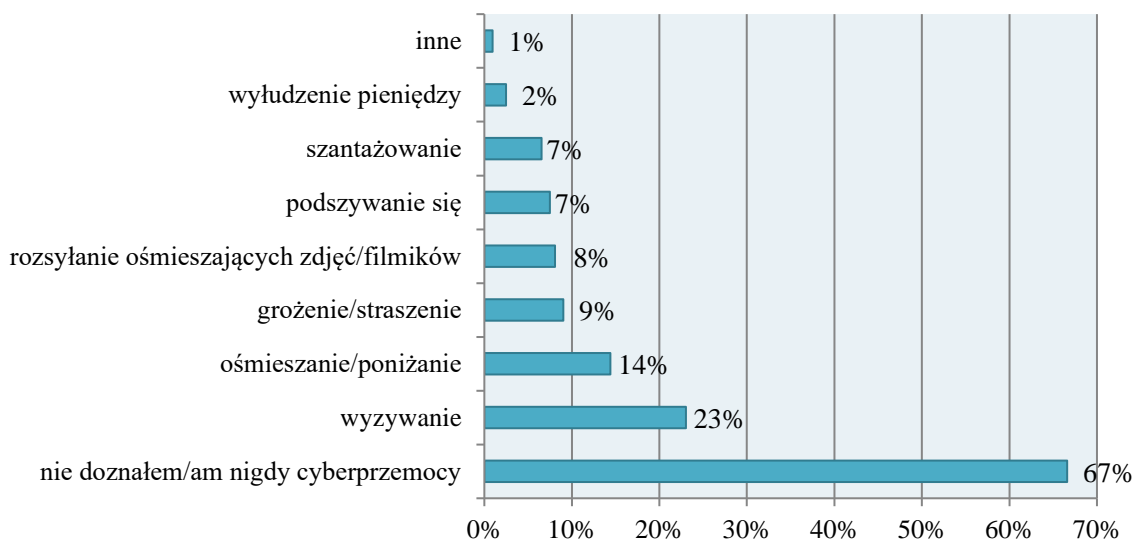

Z uzyskanych w procesie badawczym odpowiedzi wynika, że problem przemocy występuje w 2% domów uczniów. 2% wskazało na stosowanie przemocy wobec nich samych, 1% na to, że osobami jej doznającymi jest ich rodzeństwo, a kolejny 1% na to, że przemoc stosowana jest wobec siebie nawzajem. Jednocześnie możemy zauważyć, że aż 8% uczniów miało trudność w określeniu tego, czy w ich domu występuje przemoc.

Określono również rodzaj przemocy, jaką zastosowali uczniowie. Z odpowiedzi respondentów wynika, że: przemoc psychiczną zastosowało 77 uczniów (64%), przemoc fizyczną zastosowało 72 uczniów (60%), przemoc seksualną zastosowało 9 uczniów (7%).

Aby ocenić skalę zjawiska cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży z Miasta, ankietowane osoby udzieliły odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się doświadczyć, form cyberprzemocy. Z deklaracji uczniów wynika, że problemu tego doznało 33% badanych, w tym 23% wyzywania, 14% ośmieszania/poniżania, 9% grożenia/straszenia, 8% rozsyłania ośmieszających zdjęć/filmików, 7% podszywania się, 7% szantażowania, natomiast 2% wyłudzenia pieniędzy.

Wykres 8. Czy doznałeś/aś kiedykolwiek, którejs z niżej wymienionych form cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)?

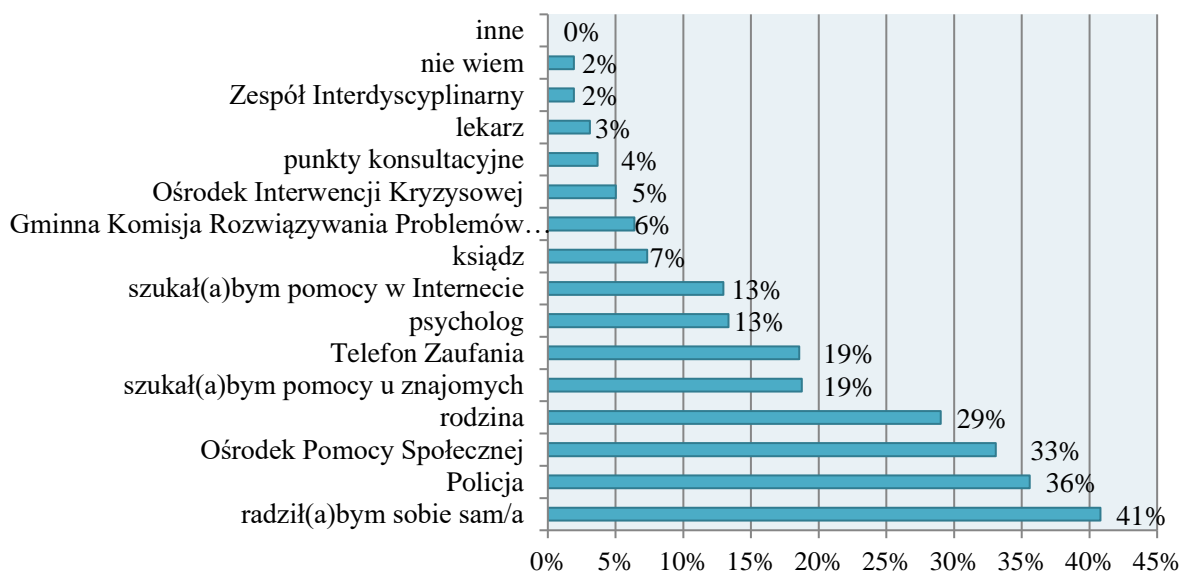
- Problem przemocy z perspektywy osób powyżej 18 roku życia

Raport stanowi również próbę oszacowania skali problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców Miasta. W zakresie znajomości stosowania przemocy, odpowiedzi twierdzącej udzieliło 23% badanych, a przeczącej – 39%. Skala problemu przemocy w Mieście została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się doświadczyć tego problemu w okresie ostatnich 12 miesięcy. Z zebranych danych wynika, że w ciągu ostatniego roku przemocy doznało 18% mieszkańców, wśród których 9% doświadczyło jej 1 raz, 7% - 2-10 razy, 1% - 11-20 razy, natomiast kolejny 1% - więcej niż 30 razy. Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że najczęściej doznawanym rodzajem przemocy była przemoc psychiczna – wskazało na nią 49 badanych (50%). Mobbingu doświadczyło 33 ankietowanych (34%), przemocy fizycznej – 16 osób (16%), przemocy ekonomicznej – 7 osób (7%), zaniedbania – 7 osób (7%), a przemocy seksualnej – 5 osób (5%). Analiza materiału badawczego wykazała, że najwięcej osób doznało przemocy ze strony pracodawcy- 43 osoby (44%) oraz nieznanymi osobami - 25 osób (26%). W dalszej kolejności badani wskazali na partnera/partnerkę - 21 osób (21%), kolegę/koleżankę z pracy-21 osób (21%), męża/żonę- 6 osób (6%), tatę - 4 osoby (4%), inne bliżej niewskazane osoby (3 osoby, tj. 3%) oraz mamę i tatę – po 2 wskazania (2%) Wybór ankietowanych jednokrotnie padł na brata oraz dziecko/dzieci (1%).

Badani mieszkańcy zostali również poproszeni o określenie, jakiego rodzaju przemoc zastosowali. Wśród najczęstszych deklaracji znalazła się przemoc psychiczna- 31 osób (67%) oraz przemoc fizyczna- 17 osób (37%). Na zaniedbanie i mobbing wskazało po jednej osobie (2%), a na przemoc ekonomiczną – 2 osoby (4%). Jedna osoba nie potrafiła jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie (2%).

Kolejną analizowaną w Diagnozie kwestią była opinia dorosłych mieszkańców Miasta, na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że wśród części respondentów występuje tolerancja przemocy jako metody wychowawczej – kary fizyczne popiera aż 43% badanych, z kolei 16% stwierdziło, że nie ma na ten temat wiedzy. Jednoznacznie negatywnie ocenia tego typu zachowanie 41% mieszkańców.

Wykres 9. Badanie w zakresie: Do kogo zwrócił(a)by się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie?

Dość istotnym problemem jest zjawisko przemocy. Znaczny odsetek badanych uczniów zadeklarował, że zaznał przemocy, ale również spory odsetek uczniów stosował przemoc rówieśniczą. Najczęściej stosowaną formą przemocy była przemoc fizyczna i psychiczna.

Analiza badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Miasta wykazała, że problem przemocy jest stosunkowo na niskim poziomie. Jednak alarmujące jest to, że co czwarty mieszkaniec zna osobę, która doznaje przemocy. Ponadto ponad połowa badanych mieszkańców uważa kary fizyczne stosowane wobec dzieci za dobrą metodę wychowawczą.

5) KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

- Problem z perspektywy dzieci

Badanie zweryfikowało również, w jaki sposób oraz jak często uczniowie z Miasta korzystają z urządzeń elektronicznych takich jak komputer, tablet, telefon komórkowy oraz konsola do gier. Zebrany materiał badawczy wykazał, że znaczna część badanych korzysta z tego typu urządzeń codziennie (84%). 12% wskazało na korzystanie z nich czasu od czasu do czasu, 2% - rzadko, natomiast 1% uczniów nie korzysta z urządzeń elektronicznych.

Większość młodych mieszkańców Miasta poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych 3-6 godzin dziennie-213 osób (42%), ale znaczna część uczniów wskazała również na 1-3 godzin- 181 osób (35%). 65 osób poświęca na to 6-10 godzin dziennie (13%), 24 uczniów powyżej 10 godzin (5%), natomiast 22 uczniów do godziny (4%). 10 uczniów (2%) deklaruje, że nie korzysta z urządzeń elektronicznych codziennie.

Jak wynika z deklaracji uczniów, najczęstszą formą korzystania przez nich z urządzeń elektronicznych jest nauka- 415 osób (81%). Znaczna część badanych wskazała również na kontakt ze znajomymi- 397 osób (78%), słuchanie muzyki- 350 osób (68%), oglądanie filmów/seriali -327 osób (64%), korzystanie z portali społecznościowych- 238 osób (46%), poszukiwanie informacji/wiadomości- 237 osób (46%) oraz korzystanie z urządzeń elektronicznych z nudów -204 osoby (40%).

Wykres 10. Badanie młodzieży w zakresie: Z jakich powodów najczęściej korzystasz z urządzeń elektronicznych?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nauka	81%	415
kontakt ze znajomymi	78%	397
słuchanie muzyki	68%	350
oglądanie filmów/seriali	64%	327
granie w gry	63%	324
korzystanie z portali społecznościowych (np. Facebook, Instagram, Snapchat itp.)	46%	238
poszukiwanie informacji/wiadomości	46%	237
z nudów	40%	204
robienie zakupów	18%	91
poznawanie nowych osób	12%	63
prowadzenie bloga lub własnej strony	3%	17
inne	2%	8

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejne pytanie zadane uczniom odnosiło się do problemu cyberprzemocy i miało na celu zweryfikowanie, czy uczniowie mają wiedzę, czym to zjawisko jest. Uzyskany w procesie badawczym materiał pokazał, że część młodych mieszkańców nie ma na ten temat świadomości. Na przewiska w stronę innych osób wskazało tylko 62%, na agresję elektroniczną - 70%, a na naruszanie czyjejś prywatności - 71%. Najczęściej zaznaczaną odpowiedzią okazało się publikowanie obraźliwych treści na czyjś temat (83%) oraz naśmiewanie się z kogoś (75%). 8% ankietowanych przyznało, że nie ma w tym zakresie wiedzy.

- Problem z perspektywy osób powyżej 18 roku życia

Sprawdzone zostało w jaki sposób oraz jak często mieszkańcy Miasta korzystają z urządzeń elektronicznych. Zebrany materiał badawczy wykazał, iż swój czas poświęca na to zdecydowana większość dorosłych mieszkańców Miasta, tj. 91%. Ponad połowa badanych robi to codziennie (65%), co piąty badany – od czasu do czasu, natomiast 7% – rzadko.

Wykres 11. Badanie w zakresie: Czy w związku z korzystaniem z urządzeń elektronicznych doświadczył/a Pan/i w ciągu ostatnich 12 miesięcy

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie doświadczyłem/am	87%	293
problemów w pracy	8%	26
problemów w rodzinie	4%	15
problemów ze zdrowiem	2%	6
problemów finansowych	1%	2
innych	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Dorośli mieszkańcy zostali zweryfikowani, czy mają oni wiedzę, czym jest zjawisko cyberprzemocy. Uzyskany w procesie badawczym materiał pokazał, że mieszkańców nie ma na ten temat świadomości. Na przewiska w stronę innych osób wskazało tylko 19%, a na naruszanie czyjejś prywatności - 30%. Najczęściej zaznaczaną odpowiedzią okazało się publikowanie obraźliwych treści na czyjś temat (43%) oraz agresja elektroniczna (42%). 13% ankietowanych przyznało, że nie ma w tym zakresie wiedzy. Ankietowani zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się doświadczyć, którejs z form cyberprzemocy. Z deklaracji badanych wynika, że problemu tego doznało 31% badanych, w tym 16% ośmieszania/poniżania, 14% wyzywania, 9% wyłudzenia pieniędzy, 5% grożenia/straszenia, 4% podszywania się, natomiast 2% rozsyłania ośmieszających zdjęć/filmików. Mieszkańców Miasta spytano również o to, czy stosowali kiedykolwiek w życiu, którąś z niżej wymienionych form cyberprzemocy. Do takiego zachowania przyznało się 9% badanych, wśród których najwięcej osób wskazało na wyzywanie (8%). Znacznie mniej odpowiedzi padło na ośmieszanie/poniżanie (3%), podszywanie się (1%), grożenie/straszenie (1%), szantażowanie (1%) oraz wyłudzenie pieniędzy (1%).

Na podstawie badań respondentów na temat ich doświadczeń związanych z korzystaniem z urządzeń elektronicznych – wyniki są dosyć niepokojące. Badania wykazały, że uczniowie bezskutecznie próbują ograniczać czas spędzany na korzystaniu z urządzeń elektronicznych, a nawet fakt, że często ukrywają prawdziwą ilość czasu spędzanego na ich korzystaniu. Większość dorosłych mieszkańców korzysta z urządzeń, poświęcając na to ponad 6 godzin dziennie. Część badanej grupy mieszkańców deklarowała, że zaznali oni w swoim życiu problemów związanych z codziennym korzystaniem w tych urządzeniach.

3. Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Miasto Świdnica

1) Badania przeprowadzone w Diagnostyce uzależnień oraz przemocy

W badaniu diagnozującym problemy społeczne wzięły udział również osoby pracujące w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Miasta. Ich udział w badaniu miał na celu sprawdzenie dostępności alkoholu dla mieszkańców niepełnoletnich oraz będących w stanie nietrzeźwości, a także zweryfikowanie wiedzy sprzedawców na temat ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącej się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.

Kwestionariusze ankiet wypełniło 25 sprzedawców napojów alkoholowych. W strukturze płci osób biorących udział w badaniu dominują kobiety – wypełniły one 21 kwestionariuszy, natomiast mężczyźni – 4 ankiety.

Respondentów poproszono o ocenę poziomu spożycia alkoholu na przestrzeni kilku lat. Uzyskane wyniki wykazały, że aż 18 ankietowanych zauważyło zwiększenie się poziomu spożycia alkoholu, 3 osoby stwierdziły, że jest ono stałe, natomiast 4 badanych nie potrafiło ocenić spożycia alkoholu. Żaden sprzedawca nie uważa, aby spożycie alkoholu w Mieście uległo zmniejszeniu.

Interesujące się wyniki w zakresie częstotliwości zakupu przez osobę niepełnoletnią alkoholu w obsługiwanym przez badanych punkcie. Odpowiedzi wskazują, że według większości osób doszło do takiej sytuacji wiele razy (13 osób). Zdaniem 9 respondentów – raz lub kilka razy, 1 sprzedawcy nigdy nie zdarzyła się taka sytuacja, natomiast 2 ankietowanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie. Pozytywny jest fakt, iż większość sprzedawców nie przyznało się do sprzedaży alkoholu nieletnim (15 osób), co trzeciemu badanemu trudno było odpowiedzieć na to pytanie, natomiast do sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim za każdym razem przyznało się 2 ankietowanych.

Zgodnie z Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, sprzedawcy napojów alkoholowych, mają obowiązek kontrolować dokumenty tożsamości klientów, w celu weryfikacji ich pełnoletniości. Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że połowa sprzedawców robi to za każdym razem (12 osób), 9 osób sprawdzało go wiele razy, 3 osoby – raz lub kilka razy, natomiast jedna – nigdy.

Zbadana została również częstotliwość prób zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe w punktach na terenie Miasta. Spośród ogółu badanych większość udzieliło na to pytanie twierdzącej odpowiedzi, w tym 15 osób przyznało, że miało to miejsce wiele razy, z kolei według 8 osób -raz lub kilka razy.

2) Sprawozdanie z przebiegu badań wśród właścicieli oraz personelu punktów sprzedaży alkoholu

Miasto w 2020 roku zleciło przeprowadzenie badania pt. „Tajemniczy Klient” Badanie polegało na próbie próba zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie. Akcją tą objęto 98 punktów sprzedaży alkoholu działających na terenie Miasta (dwa punkty były nieczynne). Po eksperymencie zostało przeprowadzone szkolenie terenowe dla właścicieli oraz personelu punktów (łącznie 135 osób).

Szkolenie „Zakup kontrolowany” było elementem diagnozy i profilaktyki nakierowanej na problematykę alkoholową na wybranym obszarze. Służy analizie postawy sprzedawców i społeczności lokalnej (reakcja innych klientów sklepu na zakup alkoholu przez

dziecko/młodzież) do spożywania alkoholu przez osoby niepełnoletnie, oraz wprowadza działania naprawcze w trakcie szkoleń dla sprzedawców.

- Do sprzedaży alkoholu doszło w 51 punktach
- w jednym punkcie zapytano o dowód mimo, że tajemniczy klient odmówił jego posiadania doszło do próby sprzedaży alkoholu
- w pozostałych punktach nie zapytano o dowód.

Podczas szkolenia została przeprowadzona w każdym punkcie anonimowa ankieta. Kwestionariusz ankiety, składający się z 11 pytań, miał na celu analizę postawy sprzedawców względem (między innymi) takich zagadnień jak:

- sprzedaż alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom nieletnim,
- spożywanie alkoholu w miejscu sprzedaży lub jego obrębie,
- awantury i bójki spowodowane przez osoby spożywające alkohol,

W badaniu wzięło udział 71 punktów sprzedaży alkoholu działających na terenie Miasta (w pozostałych punktach odmówiono udziału w ankiecie) w 55 przypadkach ankietę wypełniali pracownicy punktów, natomiast w 16 przypadkach byli to właściciele.

Większość respondentów, którzy wzięli udział w badaniu stanowiły kobiety — 62%, natomiast mężczyźni stanowili 28%. W 55 punktach sprzedawany jest alkohol, oraz dodatkowo w 8 wyroby tytoniowe. (Dwóch badanych zakończyło uzupełnianie ankiety na etapie metryczki)

Kwestionariusz ankiety został podzielony na trzy części tematyczne. Pierwsza dotyczyła diagnozy spożywania alkoholu przez mieszkańców gminy w sklepie bądź jego obrębie, a także na określenie, czy osoby spożywające alkohol stanowią niebezpieczeństwo dla najbliższego środowiska. Część druga skupiała się na analizie postaw sprzedawców względem sprzedaży alkoholu osobom nieletnim, zaś część trzecia badała zjawisko sprzedaży wyrobów tytoniowych w tej samej grupie.

Badano również zjawisko zagrożenia społecznego, które może być powodowane przez osoby spożywające alkohol. Pośród badanych 48 osób nie widzi żadnego zagrożenia ze strony osób pijących, 3 badanych twierdzi, iż osoby pijące stanowią zagrożenie, natomiast pozostałe osoby nie miały zdania na ten temat.

Z picciem alkoholu często wiążą się incydenty kłótni czy bójek, które mogą się również zdarzać w obrębie punktów sprzedaży alkoholu, dlatego także o to zapytano respondentów. 15 badanych przyznało, że w ostatnim miesiącu takie sytuacje miały miejsce, a 19 osób pośród respondentów zapytanych o to czy zdarzyło im się wezwać Policję/Straż Miejską w sprawie spożywania alkoholu przez klientów w obrębie punktu, udzieliły twierdzących odpowiedzi. Potwierdza to niejako fakt, że osoby pijące mogą stwarzać zagrożenie dla mieszkańców.

Kolejny obszar badawczy dotyczył sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych osobom nieletnim. Zbadano powszechność prób zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie. Wśród respondentów tylko 16% twierdzi, że sytuacje, kiedy osoba nieletnia próbuje kupić alkohol nie zdarzają się nigdy, natomiast 62% respondentów deklaruje, że takie sytuacje mają miejsce, ale bardzo rzadko. O cotygodniowych próbach zakupu mówi 19% badanych, a o codziennych jedynie 3%.

Pośród badanych, 39 osób przyznało, że wiedzą o przypadkach, gdzie alkohol został sprzedany osobie nieletniej. Prawie wszyscy respondenci tj. 66 badanych deklaruje, że zawsze sprawdzają dowód tożsamości młodym ludziom, którzy próbują kupić alkohol lub papierosy, tylko trzy osoby odpowiedziały przecząco.

Podobna sytuacja ma się ze sprzedażą alkoholu osobie nieletniej. Nigdy nie zdarzyło się to 53 osobom ankietowanym, a 16 sprzedawców złamało obowiązujący w naszym kraju zakaz sprzedaży alkoholu osobie niepełnoletniej.

Mając na uwadze ogólnopolską skalę zjawiska, wydaje się być prawdopodobnym, że odpowiedzi na powyższe pytania, niekoniecznie odzwierciedlają stan faktyczny. Podanie nieprawdziwej odpowiedzi może być podyktowane strachem przed konsekwencjami nie tylko ze strony pracodawcy, ale przede wszystkim skutkami prawnymi łamania obowiązującego prawa — zakazu sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim.

Badani sprzedawcy odpowiadali również na pytanie dotyczące częstotliwości incydentów związanych z próbą zakupu wyrobów tytoniowych przez osoby niepełnoletnie. Odpowiedzi badanych były zróżnicowane. Wyniki badań przedstawiają się następująco: prawie codziennie 4%, co najmniej raz w tygodniu -25%, zdarza się ale bardzo rzadko-59% oraz nigdy -12%.

Na pytanie czy znane są badanym przypadki sprzedaży wyrobów tytoniowych osobom nieletnim, 42 z respondentów wie o takich sytuacjach.

Warto odwołać się w tym miejscu do Art. 15 ust. 2 Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, gdzie wyraźnie podkreślono, iż w przypadku wątpliwości, co do pełnoletniości nabywcy, sprzedający lub podający napoje alkoholowe uprawniony jest do żądania okazania dokumentu stwierdzającego wiek nabywcy. Jest to podstawowe prawo sprzedawcy. Sprzedaż napoju alkoholowego lub wyrobów tytoniowych osobom poniżej 18 roku życia, grozi grzywną i utratą zezwolenia na sprzedaż.

Ponadto w 1 punkcie brakowało tabliczki informacyjnej o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nieletnim, w 1 punkcie zauważono osoby spożywające alkohol w obrębie sklepu.

4. Podsumowanie.

Celem badań było przedstawienie aktualnych problemów występujących w środowisku lokalnym takich jak: uzależnienie od alkoholu, narkotyków, papierosów i e-papierosów oraz problem przemocy, cyberprzemocy oraz uzależnień behawioralnych.

Diagnoza uzależnień oraz przemocy wskazuje i prowadzi do istotnych wniosków:

- 1) Problem spożywania alkoholu jest wśród uczniów widoczny, ale nie alarmujący. Bezpośredni kontakt z alkoholem miała nie duża część uczniów, a wśród tych którzy po niego sięgnęli, wielu respondentów spróbowało go jednokrotnie i zostało nim poczęstowanych lub dostało do spróbowania od rodziców. Warto mieć na uwadze przede wszystkim to, że część uczniów nie ma świadomości na temat szkodliwości alkoholu i uznaje alkohol za łatwo dostępną;
- 2) Problem palenia papierosów i e-papierosów wśród uczniów jest mało widoczny, ale większe natężenie przybiera problem palenia e-papierosów. Co czwarty uczeń nie ma świadomości na temat szkodliwości e-papierosów, a część z respondentów sięga po nie wiele razy;
- 3) Problem pod kątem środków psychoaktywnych wśród młodzieży występuje w znikomym stopniu, gdyż 97% badanych nie ma doświadczenia związanego z zażywaniem narkotyków lub dopalaczy, niewielka część uczniów nie posiada świadomości na temat szkodliwości narkotyków i dopalaczy dla zdrowia oraz deklaruje łatwą ich dostępność na terenie Miasta;
- 4) Problem przemocy rówieśniczej oraz cyberprzemocy występuje na wysokim poziomie i domaga się podjęcia działań profilaktycznych- znaczna część uczniów zadeklarowała bowiem doświadczenie przemocy ze strony kolegów, stosowanie jej wobec rówieśników doznanie cyberprzemocy oraz występowanie w swojej szkole przemocy;

- 5) Codziennie większość młodych mieszkańców Miasta korzysta z urządzeń elektronicznych, a problem z nadmiernego korzystania z urządzeń może dotyczyć nawet 18 % uczniów;
- 6) Spożywanie alkoholu wśród dorosłych mieszkańców zadeklarowała większość respondentów, a znaczna ich część sięga po niego codziennie lub kilka razy w tygodniu, również występuje problem ze spożywaniem alkoholu przez kobiety w ciąży. Niepokojący jest odsetek osób będących świadkami prowadzenia pojazdu przez osobę znajdującą się pod wpływem alkoholu, liczba osób wykonująca swoje obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu, a także odsetek osób, którym zdarzyło się kierować pojazdem pod wpływem alkoholu;
- 7) Problem palenia papierosów występuje wśród dorosłych mieszkańców znacznym natężeniu. Mieszkańcy palą duże ilości papierosów, a co czwarty palący nie zdaje sobie sprawy z ich szkodliwości. Niepokojące jest również to, że połowa osób palących nigdy nie próbowała zerwać z nałogiem;
- 8) Problem związany z nadużywaniem narkotyków, dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców występuje, ale nie w wysokim natężeniu. Niepokojące jest to, że część mieszkańców uważa narkotyki i dopalacze za mało szkodliwe, a co dziewiąty mieszkaniec zna miejsca, gdzie można kupić takie substancje;
- 9) Problem przemocy nie występuje na wysokim poziomie, niepokojące jest że blisko co czwarty z dorosłych zna w swoim otoczeniu kogoś, kto doświadcza przemocy domowej. Alarmujące jest również to, że ponad połowa wszystkich badanych uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą lub wykazało brak wiedzy w tym zakresie;
- 10) Problem nadmiernego korzystania z urządzeń elektronicznych może dotyczyć 5% dorosłych mieszkańców. Stwierdzili iż poświęcają na to powyżej 6 godz. dziennie (z wyłączeniem pracy). Całościowa analiza pozwala stwierdzić, że problem korzystaniem z urządzeń nie przybiera znaczących rozmiarów.

Bez względu na to, że badania przeprowadzone na potrzeby Diagnozy, wskazują że nie ma drastycznej skali uzależnień wśród młodzieży należy uznać, że problem jednak istnieje

Wyodrębnienie spośród różnych zachowań ryzykownych, problemu używania substancji psychoaktywnych jest uzasadnione z kilku powodów, ponieważ większa osobiste ryzyko takich problemów jak:

- szkody zdrowotne (np. uzależnienia, zatrucia, zakażenia);
- zachowania ryzykowne podejmowane w związku z używaniem substancji psychoaktywnych (np. skoki do wody w niebezpiecznych miejscach, przedwczesne i ryzykowne kontakty seksualne bez zabezpieczenia lub z przypadkowym partnerem, jazda samochodem z pijanym kierowcą itd.);
- zagrożenia rozwoju osobistego młodych ludzi (np. zaniedbywanie obowiązków szkolnych, konflikty z prawem, konflikty z rodzicami, utrata zainteresowań).

Jest również wysoko skorelowane z zachowaniami prowadzącymi do problemów szkolnych – wagarami, niskimi ocenami i specjalnymi ścieżkami edukacyjnymi dla młodzieży nieprzystosowanej społecznie. Wiele wskazuje na to, że m. in. problemy szkolne sprzyjają używaniu substancji psychoaktywnych przez nastolatków oraz ucieczki w świat wirtualny, który jest pełen zagrożeń. Te dwa obszary zachowań ryzykownych stanowią znaczne zagrożenie dla prawidłowego rozwoju młodzieży szkolnej.

Istotnym działaniem jednostek zajmujących się przeciwdziałaniem uzależnieniom w środowisku lokalnym jest zwrócenie uwagi na sprzedaż alkoholu na terenie gminy oraz zaostrezenie kontroli sprzedaży. Sami sprzedawcy twierdzą, że sprawdzają dokument tożsamości, chociaż są osoby, które wiedzą o przypadkach sprzedaży alkoholu nieletnim.

Temu celowi służyć mają kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych, prowadzone przez członków Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w celu zlikwidowania miejsc, w których nieletni lub nietrzeźwi mogą kupić alkohol.

W prowadzeniu działań profilaktycznych na terenie Miasta wydają się być strategie oparte na przekazywaniu rzetelnej, adekwatnej do odbiorców wiedzy, a także te, oparte na rozwoju umiejętności psychospołecznych jak np. asertywność. Należy pamiętać, że tymi odbiorcami powinni być sprzedawcy, dzieci, młodzież, rodzice, nauczyciele, pedagodzy, dorośli mieszkańcy. Tylko holistyczne podejście do działań profilaktycznych może przynieść zamierzone efekty. W tym celu należy rozpatrzyć możliwość organizacji zajęć profilaktycznych w szkołach z zakresu szeroko rozumianej profilaktyki uzależnień. Zajęcia te miałyby na celu wzmocnienie prawidłowych postaw względem środków psychoaktywnych, ćwiczenie umiejętności asertywnej odmowy oraz ukazanie znaczenia podejmowanych decyzji. W tego typu działania warto zaangażować rodziców, opiekunów i kadrę pedagogiczną, aby uświadomić im wagę podtrzymywania prawidłowych relacji na linii dziecko - osoba dorosła, w procesie wychowania i dorastania. Niezwykle ważne jest wzmocnienie ich autorytetu oraz przekazanie narzędzi w postaci rzetelnej wiedzy nt. środków uzależniających. Dorośli muszą stać się źródłem wiarygodnych informacji dla swoich podopiecznych.

Gmina Miasto Świdnica dostrzegając tego rodzaju problemy, od kilku lat, w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, realizuje zadania dla dzieci i młodzieży w formie edukacyjnej, szkoleniowej, w formie imprez kulturalnych oraz sportowej.

Przedstawiona diagnoza określa kierunki działań w zakresie profilaktyki uzależnień dla Gminy Miasto Świdnica na 2021 r. Działania, podobnie jak w latach poprzednich, będą koncentrować się na zdiagnozowanych problemach i stanowić będą kontynuację już podjętych w ostatnich latach

III. Prawo lokalne w zakresie ograniczania dostępu do napojów alkoholowych

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej m.in. przez ograniczanie dostępności do alkoholu.

W tym celu Rada Miejska uchwałą Nr XLIV/475/18 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 25 maja 2018r. ustaliła maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Miasta dla poszczególnych rodzajów napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, jak i w miejscu sprzedaży.

Na terenie Miasta zostały przyjęte następujące limity:

1. maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych o zawartości alkoholu:
  - 1) do 4,5% oraz na piwo - 260;
  - 2) powyżej 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) - 200;
  - 3) powyżej 18% - 230.
2. maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży- 270 w tym:
  - 1) do 4,5% oraz na piwo - 110;
  - 2) powyżej 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) - 70;
  - 3) powyżej 18% - 90.
3. maksymalną liczbą zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – 420 w tym:
  - 1) do 4,5% oraz na piwo - 150;
  - 2) powyżej 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) - 130;
  - 3) powyżej 18% - 140.

Rada Miejska Uchwała Nr X/95/19 Rady Miejskiej w Świdnicy z dnia 23 sierpnia 2019r. ustaliła również zasady usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie Miasta. Zgodnie z uregulowaniami punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży nie mogą być zlokalizowane w odległości mniejszej niż 50 m od obiektów chronionych, natomiast punkty sprzedaży przeznaczone do spożycia w miejscach sprzedaży nie mogą być zlokalizowane w odległości mniejszej niż 25 m od obiektów chronionych.

Przez obiekty chronione rozumieć należy: szkoły, żłobki i przedszkola, kluby dziecięce, zakłady opieki zdrowotnej, obiekty sakralne i kościelne, cmentarze wyznaniowe, dworce kolejowe i autobusowe, zakłady dla nieletnich.

Ponadto zarządzeniem w sprawie ustalenia procedury kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Miasto Świdnica uregulowane zostały zasady przeprowadzania kontroli w punktach sprzedaży napojów alkoholu.

Kontrolę przeprowadzają upoważnieni przez Prezydenta Miasta członkowie Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy, a swoim zakresem obejmuje:

1. przestrzeganie określonych w ustawie z o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi warunków korzystania z zezwolenia, a w szczególności:
  - 1) posiadanie ważnego zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
  - 2) wnoszenie opłat za korzystanie z zezwolenia,
  - 3) zaopatrywanie się w napoje alkoholowe u producentów i przedsiębiorców posiadających odpowiednie zezwolenia na sprzedaż hurtową napojów alkoholowych,
  - 4) posiadanie tytułu prawnego do lokalu,
  - 5) wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie objętym zezwoleniem tylko przez przedsiębiorcę w nim oznaczonego i wyłącznie w miejscu wymienionym w zezwoleniu,
  - 6) zgłaszanie organowi zezwalającemu zmian stanu faktycznego i prawnego, w stosunku do danych zawartych w zezwoleniu, w terminie 14 dni od dnia powstania zmiany,
  - 7) usytuowania punktu sprzedaży.
2. przestrzeganie określonych w ustawie z o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zasad korzystania z zezwolenia, a w szczególności:
  - 1) zasad porządku publicznego w miejscu sprzedaży napojów alkoholowych lub najbliższej okolicy,
  - 2) niesprzedawania i niepodawania napojów alkoholowych osobom nieletnim, nietrzeźwym, na kredyt i pod zastaw,
  - 3) uwidaczniania informacji o szkodliwości spożywania alkoholu oraz innych informacji o zakazach wynikających z ustawy,
  - 4) przestrzeganie ustawowego zakazu reklamowania i promocji napojów alkoholowych,
  - 5) wprowadzania do sprzedaży napojów alkoholowych pochodzących z nielegalnych źródeł.

Do dnia 30 listopada 2020 r. przeprowadzonych zostało 12 kontroli, które nie wykazały naruszenia obowiązujących przepisów prawa.

IV. Zasoby instytucjonalne i pozarządowe Programu

Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miasto Świdnica na 2021 r. zawiera wytyczne do działań w sferze profilaktyki oraz zmniejszania skutków nadużywania alkoholu oraz przeciwdziałania narkomanii. Miasto posiada zasoby, które dają możliwość realizacji zadań nakreślonych w Programie. W Mieście działa szereg instytucji i placówek, organizacji pozarządowych, które z jednej strony tworzą zasoby miejskie niezbędne do realizacji Programu, a z drugiej czynnie uczestniczą w zadaniach nakreślonych w Programie. Realizatorami Programu są w szczególności:

- 1) Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 2) Urząd Miejski;
- 3) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej;
- 4) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- 5) Poradnia Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu w Świdnicy;
- 6) Poradnia Terapii Uzależnień w Świdnicy;
- 7) Poradnia Leczenia Uzależnień w Zespole Usług Medycznych „Medyk” w Świdnicy;
- 8) Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy;
- 9) Komenda Powiatowa Policji w Świdnicy;
- 10) Straż Miejska;
- 11) placówki oświatowe;
- 12) organizacje pozarządowe.

Za realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na 2021 r. odpowiada Urząd Miasta - Wydział Polityki Społecznej i Spraw Socjalnych. Poszczególne zadania Programu mogą być zlecone do wykonania wybranym podmiotom, posiadającym odpowiednie uprawnienia, kwalifikacje i doświadczenie.

V. Działalność Miejskiej Komisji d.s. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA) i zasady jej wynagradzania

Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy powołana została zarządzeniem nr 0050-271/2019 Prezydenta Miasta Świdnicy z dnia 10 września 2019 r. Aktualnie liczy 10 członków, przedstawicieli Urzędu Miejskiego, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Poradni Terapii Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu, Komendy Powiatowej Policji oraz SP ZOZ Regionalnego Szpitala Specjalistycznego „LATAWIEC”. Członkowie MKRPA posiadają przeszkolenie w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje szereg działań w zakresie profilaktyki uzależnień. Należą do nich m.in.:

- 1) inicjowanie działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 2) motywowanie osoby uzależnionej do podjęcia leczenia odwykowego przeciwalkoholowego;
- 3) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego;
- 4) wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałą Rady Miejskiej w Świdnicy w sprawie ustalenia zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania

napojów alkoholowych na terenie miasta Świdnicy (zgodnie z art. 18 ust. 3a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi);

- 5) prowadzenie spraw osób zgłoszonych do podjęcia leczenia odwykowego;
- 6) udział członków MKRPA w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zasady wynagradzania członków gminnych komisji określa rada gminy w programie.

Ustala się następujące zasady wynagradzania:

1. Za pracę podczas posiedzeń plenarnych MKRPA:

- 1) przewodniczący MKRPA - 300 zł brutto,
- 2) sekretarz MKRPA - 250 zł brutto,
- 3) członek MKRPA - 200 zł brutto.

2. Za pracę w posiedzeniach zespołów zadaniowych - 200 zł brutto.

3. Za pracę w zespołach kontrolnych punktów sprzedaży - 200 zł brutto.

4. Za udział w posiedzeniu jednej grupy roboczej Zespołu Interdyscyplinarnego powołanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy w ramach przeciwdziałania przemocy – 90 zł brutto.

Wynagrodzenie wypłacane jest nie częściej, niż raz w miesiącu, za podejmowanie czynności określonych w pkt 1,2 i 4 na podstawie listy obecności, a za czynność określoną w pkt. 3 na podstawie protokołu kontroli.

Członkowie MKRPA mogą brać udział w wyjazdowych szkoleniach lub konferencjach, jeśli zakres wymienionych zajęć wiąże się z podnoszeniem ich kwalifikacji. Koszty szkoleń płacone są ze środków na przeciwdziałanie alkoholizmowi.

Z tytułu podróży na szkolenia lub konferencje, członkom MKRPA przysługują diety oraz zwrot kosztów: przejazdów, dojazdów komunikacją miejską i noclegów.

Do wyliczenia diet oraz wymienionych kosztów, stosuje się zasady określone w rozdziale 2, Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

VI. Cele i zadania

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, integracja społeczna osób uzależnionych od alkoholu oraz przeciwdziałanie narkomanii, należą do zadań własnych gminy. Cele i zadania do realizacji w ramach programów gminnych wyznacza art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Cele i zadania odnoszą się również do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020. Celem strategicznym NPZ jest wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu. Cel operacyjny nr 2 wskazuje zadania w ramach „Profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi „zachowaniami ryzykownymi”, przede wszystkim w zakresie Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz Krajowego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przyjęte kierunki działań zbieżne są także z rekomendacjami Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizacji i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Celem głównym Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miasto Świdnica na 2021 r. jest ograniczenie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Świdnicy. Osiągnięcie powyższego celu możliwe będzie poprzez realizację ww. zadań.

Zadanie 1.

Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

działania	wskaźniki realizacji działań
1) zapewnienie dostępności i finansowanie programów psychoterapii uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych	- liczba i rodzaj programów - liczba uczestników
2) zapewnienie dostępności i finansowanie programów terapii dla młodzieży uzależnionej i zagrożonej uzależnieniem	- liczba i rodzaj programów - liczba uczestników
3) zapewnienie dostępności i finansowanie programów psychoterapii współuzależnienia oraz w zakresie problemów przemocy w rodzinie	- liczba i rodzaj programów - liczba uczestników
4) informowanie o miejscach pomocy dla osób uzależnionych, zagrożonych uzależnieniami i współuzależnionych oraz ofiar i sprawców przemocy w rodzinie, w tym zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów i terapeutów w placówkach leczenia odwykowego.	- liczba i formy działań

Zadanie 2.

Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

działania	wskaźniki realizacji działań
1) organizowanie poradnictwa i wsparcia (w tym w formie telefonu zaufania) prawnego, psychologicznego, pedagogicznego dla osób i rodzin, w których występują zjawiska uzależnienia i przemocy oraz w stanach kryzysu psychicznego	- liczba i rodzaj miejsc pomocy - liczba osób i udzielonych porad w poszczególnych kategoriach problemowych
2) organizowanie poradnictwa i działań wspierających rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zagrożonych uzależnieniami, przemocą, w tym w formie asystentury	- liczba i rodzaj działań - liczba uczestników - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny, w tym rodziny objęte asystenturą w 2021 r. - liczba i przyczyny zakończonych asystentur
3) zapewnienie osobom doznającym przemocy w rodzinie schronienia i wsparcia	- liczba i rodzaj miejsc pomocy - liczba i formy udzielonego wsparcia - liczba ofiar przemocy, w tym liczba dzieci, korzystających ze schronienia

4) zapewnienie dzieciom z rodzin wieloproblemowych miejsc w placówkach wsparcia dziennego, w których realizowany jest program socjoterapeutyczny	<ul style="list-style-type: none"> - liczba placówek wsparcia dziennego realizujących program socjoterapeutyczny - liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach placówki wsparcia dziennego - liczba dzieci z rodzin z problemem alkoholowym uczestniczących w zajęciach placówki wsparcia dziennego - liczba dzieci objętych opieką placówek wsparcia dziennego, które uzyskały promocję do klasy następnej
5) doskonalenie i upowszechnianie interdyscyplinarnej pomocy rodzinom z problemem uzależnienia i przemocy, w tym organizacja pracy Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Świdnicy, Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Świdnicy i grup roboczych	<ul style="list-style-type: none"> - liczba wydanych przez biegłych opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu - liczba założonych „Niebieskich Kart” - liczba spotkań MK ds. RPA oraz Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych - liczba postępowań przygotowawczych i spraw skierowanych do sądu, prokuratury - liczba wydanych postanowień sądu o zobowiązanie do leczenia - liczba osób zatrzymanych przez Policję w związku z przemocą w rodzinie - liczba orzeczonych przez sąd eksmisji w związku z przemocą w rodzinie
6) adaptacja lokalu na potrzeby utworzenia ośrodka wsparcia dla osób uwikłanych w problem uzależnień oraz przemocy w ramach okresowego i całodobowego pobytu z kompleksowym specjalistycznym wsparciem	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj działań

Zadanie 3.

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym zajęć pozalekcyjnych.

działania	wskaźniki realizacji działań
1) działania profilaktyczne, programy m.in. wychowawczo-profilaktyczne szkół, formy edukacyjne, kulturalne oraz sportowe, w tym zakup sprzętu sportowo-terapeutycznego, wspierające postawy antyprzemocowe oraz abstynenckie u młodzieży i przygotowujące do podejmowania świadomych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych poprzez realizację projektów i programów profilaktycznych.	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj działań - liczba uczestników - liczba zatrzymanych osób nieletnich będących w stanie nietrzeźwości
2) działania informacyjne oraz edukacyjno-informacyjne w obszarze zapobiegania uzależnieniom i przemocy, w tym w zakresie redukcji czynników ryzyka zagrażających zdrowiu psychicznemu, zmian postaw dorosłych wobec używania substancji psychoaktywnych	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj działań/programów z podziałem na ich adresatów - liczba uczestników

przez dzieci i młodzież oraz podnoszenia kompetencji rodzin w zakresie pełnienia prawidłowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych	
3) działania edukacyjne skierowane do właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych, mające na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18. roku życia	- liczba i rodzaj działań - liczba uczestników
4) działania edukacyjne związane z przeciwdziałaniem nietrzeźwości i zażywaniem innych środków psychoaktywnych (narkotyki i dopalacze) przez kierowców i kontrole stanu psychoaktywnego kierowców na drogach, w tym doposażenie podmiotów kontrolujących w sprzęt służący do badania trzeźwości kierowców i umożliwiający identyfikację substancji narkotycznych.	- liczba i rodzaj działań - liczba uczestników - liczba wypadków i wykroczeń drogowych spowodowanych przez osoby będące pod wpływem alkoholu oraz po zażyciu innych środków psychoaktywnych (narkotyków i dopalaczy) - liczba i rodzaj zakupionego sprzętu
5) działania interwencyjno-sprawdzające wobec osób, których zachowanie wskazuje na użycie substancji psychoaktywnych	- liczba osób poddanych kontroli - liczba osób, w tym nieletnich, u których stwierdzono użycie substancji psychoaktywnych
6) działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości w miejscach publicznych i zmniejszenia poczucia zagrożenia mieszkańców ze strony grup pijących, agresywnych	- liczba ujawnionych przez Policję i Straż Miejską osób, których stan wskazywał na znajdowanie się pod wpływem alkoholu, w tym do 18. roku życia

Zadanie 4.

Wspomaganie działalności instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

działania	wskaźniki realizacji działań
1) wspieranie działalności środowisk abstynenckich	- liczba i rodzaj działań - liczba uczestników
2) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych realizujących zadania w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy ujęte w Programie współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność społecznie użyteczną na 2021 r.	- zadania publiczne w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy przekazane do realizacji instytucjom, stowarzyszeniom i osobom fizycznym - liczba podmiotów, którym zlecono realizację poszczególnych zadań publicznych
3) szkolenia i inne działania edukacyjne, informacyjne oraz konsultacyjno-superwizyjne dla przedstawicieli instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych realizujących zadania w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy.	- liczba i rodzaj działań - liczba uczestników - grupy zawodowe objęte działaniami
4) doposażenie w sprzęt niezbędny do pracy i obsługi Komisji i Zespołu Interdyscyplinarnego	- liczba i rodzaj działań

Zadanie 5.

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

działania	wskaźniki realizacji działań
1) kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	- liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych poddanych kontroli - liczba postępowań prowadzonych przez Prokuraturę w wyniku naruszenia prawa w związku ze sprzedażą napojów alkoholowych
2) ograniczanie dostępności do napojów alkoholowych	- wyznaczona przez Radę Miejską maksymalna liczba zezwoleń - liczba postanowień Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałą Rady Miejskiej - liczba udzielonych w 2021 r. zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych - liczba realizowanych zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych w 2021 r.

Zadanie 6.

Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych, dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób, z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

działania	wskaźniki realizacji działań
1) prowadzenie przez pracowników socjalnych na bieżąco rozeznania w rejonie działania	- liczba rodzin uwikłanych w problemy uzależnień, w tym ze zdiagnozowaną chorobą alkoholową - liczba rodzin z nadzorem kuratorskim - liczba rodzin objętych pracą socjalną, z wyróżnieniem kategorii problemowych: problemy alkoholowe, narkotykowe, przemoc w rodzinie - liczba osób objętych kontraktem socjalnym - liczba środowisk objętych popołudniowymi wizytami patronażowymi pracowników socjalnych i funkcjonariuszy Policji
2) objęcie szczególnym nadzorem rodzin z dziećmi, zagrożonych przemocą oraz demoralizacją nieletnich	- liczba rodzin z dziećmi do ukończenia 17 roku życia, w których dominującą przyczyną kryzysu w rodzinie jest przemoc - liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach, objętych procedurą „Niebieskie Karty”

VII. Harmonogram realizacji i źródła finansowania

Zadania w ramach Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Miasto Świdnica na 2021 r. mają charakter ciągły i realizowane są cały rok kalendarzowy. Źródło finansowania Programu stanowią dochody Gminy Miasta Świdnicy pochodzące z opłat za zezwolenia, wydane na podstawie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, prognozowane na 2021 r., na poziomie 1.450.000 zł.

VIII. Monitorowanie i sprawozdawczość

W przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych lub nowych potrzeb a także jakości czy efektywności różnych kategorii działań, określonych w Programie, zadania w nim wyznaczone mogą zostać zmodyfikowane lub poszerzone.

Sprawozdanie finansowe i merytoryczne z Programu, sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań, zostanie przedłożone Radzie Miejskiej w Świdnicy przez Prezydenta Miasta Świdnicy, w terminie do 31 marca 2022 r.

*Prezydent Miasta
Beata Moska-Słaniewska*